

Vårdhygieniska aspekter kring sår

Henrik Wiklund Vårdhygiensjuksköterska
Region Sörmland

REGION
SÖRMLAND

Vårdhygieniska aspekter kring sår

Bakgrund

Sårödling

Kompetens och ansvar

Bedömning och dokumentation

Hantering av omlägningsmaterial

Ren rutin/ steril rutin

REGION
SÖRMLAND

Sårinfektioner

Oskadad hud är mycket gott skydd

- Endast 10-15% av alla infektioner har huden som ingångsport

Mekaniskt hinder samt missgynnsam miljö för antalet bakterier som koloniserar huden.

- Brist på fukt, låga surheten, hudtemperaturen, antimikrobiella peptider, diverse utsöndrande substanser.

Hudens normalflora

- Cutibakterier
- Difteroida stavar
- KNS
- Alfahemolytiska streptokocker

Patogener

- S.Aureus
- Grupp A-Streptokocker(GAS)

Patogenes vid sårinfektioner

Primära
infektioner

De sekundära
infektionerna

Tertiära
infektioner

Primära infektioner

- bakterier penetrerar huden

Sekundära infektioner

- tex via eksem eller andra förändringar i huden

Tertiära infektioner

- Omvänt förlopp, bakterier sprids via blodet och slår sig ned i huden

Vid akut sårinfektion får patienter oftast

rodnad

svullnad och smärta i sårområdet

Varbildning och feber är inte ovanligt.

Har man sår eller hudskada ökar alltid risken för infektioner. Både lokala och systematiska faktorer påverkar denna risk.

Till lokala faktorer som ökar infektionsrisken hör bla;

- Nekrotisk vävnad
- Anatomisk lokalisation, värst runt fötter
- Främmande kropp i området
- Dålig cirkulation
- Undernäring
- Graden av kontamination efter hudskada

Till systematiska faktorer som ökar infektionsrisken hör;

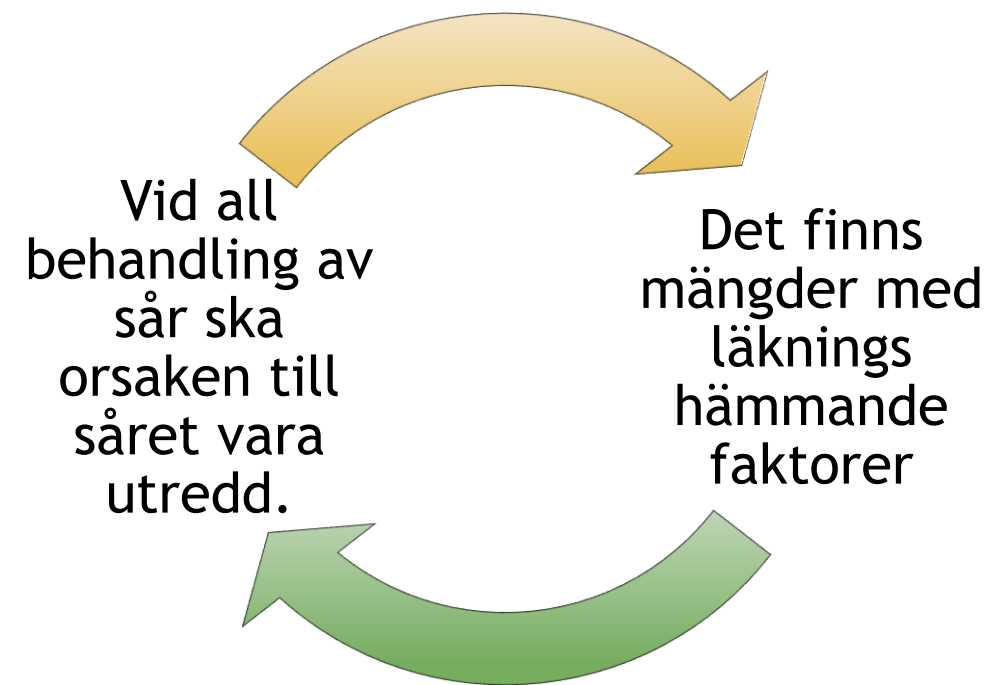
- Kärleksjukdom
- Ödem
- Undernäring
- Diabetes
- Njursvikt
- Brister i immunförsvaret

Sårödling- En pusselbit i det diagnostiska pusslet

- ▶ Revidera om nödvändigt
- ▶ Tvätta (alltid kontaminerat)
- ▶ Odlar från sårkanten (så nära vital vävnad som möjligt)
- ▶ Remiss
 - Lokalisation
 - Tidsförlopp (t.ex. Försämrad sedan 2 dagar)
 - Orsak till odling (Infektionsmisstanke)

Sjukdomstillstånd

Anemi

Ödem

Näringstillstånd

Dehydrering

Tryck

Lång väntan på hårda underlag

Minskad rörlighet

Smärta

Tobaksrökning

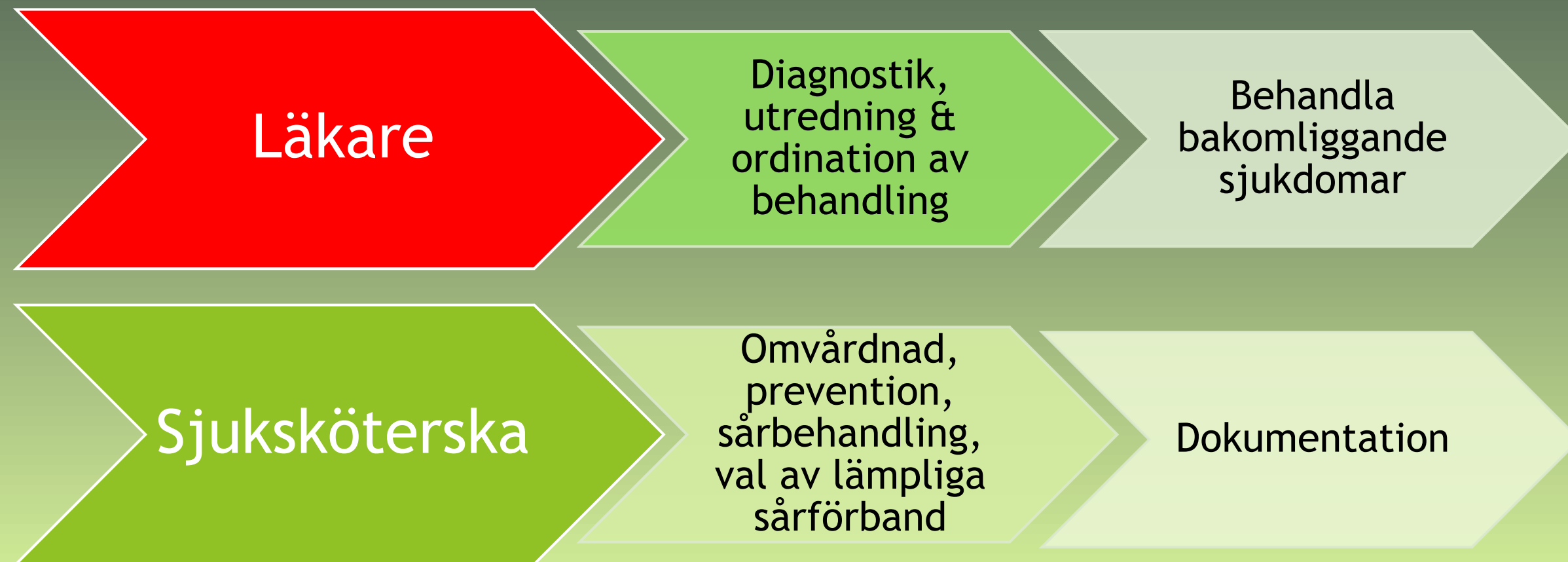
Läkemedel

Sårinfektion försvårar sårläkning

Den psykosociala situationen

Bakgrund

Kompetens och ansvar

Hantering av omläggningmaterial

God
basförrådshantering

Arbeta aseptiskt

Felaktig hantering =
kontaminerat material
samt risk för
smittspridning

Syfte

Att bibehålla renhetsgraden ända fram till användning

Förvaring av material i vagnar som används i vårdrum, korridorer och behandlingsrum mm.

- ▶ Förvara så lite material som möjligt i vagnen
- ▶ Fyll på ofta, alltid med nydesinficerade torra händer
- ▶ Låt materialet ligga i avdelningsförpackning
- ▶ Håll materialet dammfritt t ex genom att använda lådor
- ▶ Organisera vagnen så du kan ta det du behöver utan att vidröra annat material
- ▶ Städa, rengör och desinfektera vagnen minst en gång i veckan

Risken för att materialet blir förorenat ökar:

om det förvaras på vådrummet

om det transporteras

om det förvaras i genomgångsrum

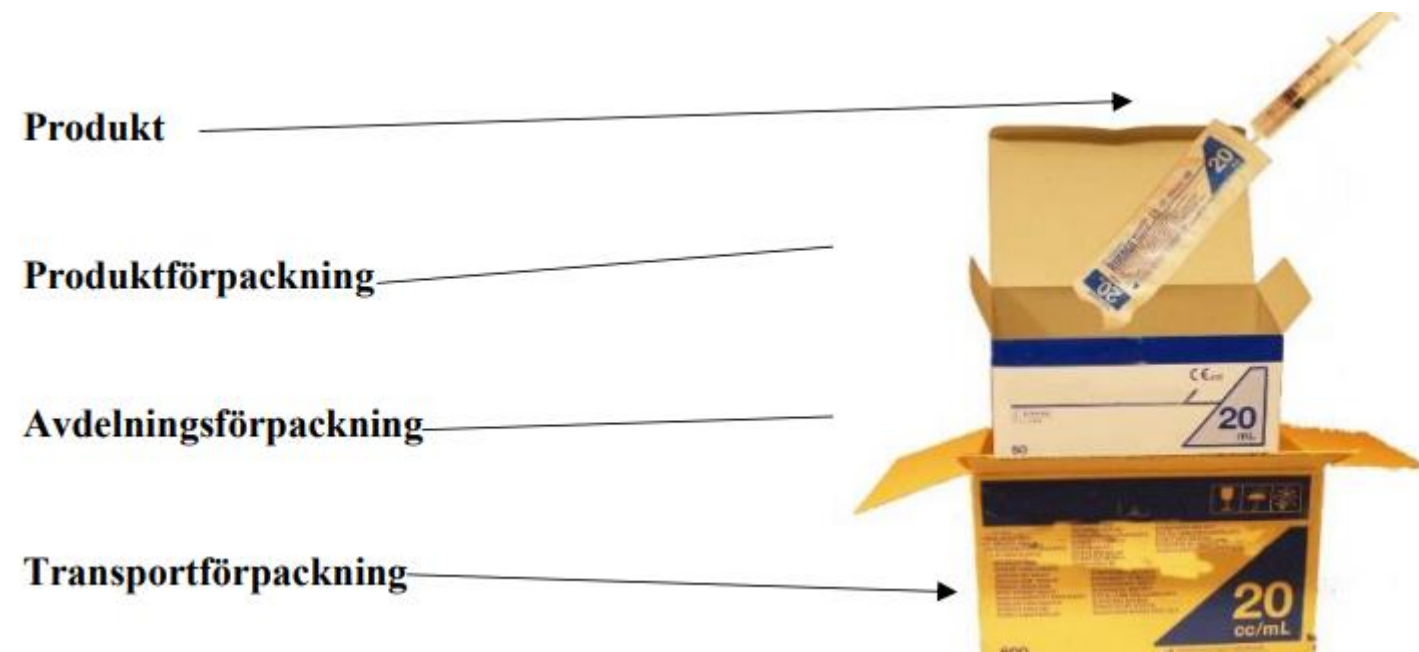
om det förvaras utanför sin
avdelningsförpackning

Hållbarhet på produkter

- ▶ Produktförpackning tagen ur avdelningsförpackning har en kortare hållbarhetstid på grund av att den ofta hanteras med risk att förpackningen skadas
- ▶ Oanvänt flergångsmaterial som är höggradigt rent ska desinfekteras 1 gång i veckan

Trelagersprincipen

Transport av produkter med specificerad renhetsgrad, till exempel i ryggsäck

Tex hemsjukvård, hemtjänst, SSIH, ambulans mm.

Väskan ses som ett miniförråd där man transporterar olika produkter åtskilda.

Att tänka på:

- Använda produkter får aldrig läggas tillbaka i väskan
- Engångsprodukter slängs hos vårdtagaren i hopknuten avfallspåse
- Flergångsprodukter, till exempel sax och pincett fraktas utanför väskan i lämpligt emballage för att rengöras/desinfekteras på mottagning etc.
- Skärande och stickande avfall läggs direkt i punktionssäker behållare, även de produkterna med integrerade stickskydd

Transport av produkter med specificerad renhetsgrad, till exempel i ryggsäck

Väskans material?

Var placeras väskan?

Vid akuta situationer eller yttre påverkan av väska

Bedömning görs av kvalitet och hållbarhet. Tex;

- ▶ När personal inte har haft möjlighet att desinfektera händer innan hantering av material i väskan.
- ▶ När väskan har blivit kontaminerad av smutsiga handskar.
- ▶ När väskan har utsatts för kraftigt regn och innehållet kan ha påverkats

REGION
SÖRMLAND

I vårdtagarens/patientens hem

- ▶ Kraven på att behålla den ursprungliga renhetsgraden fram till användning är lika viktiga i vårdtagarens eget hem som på vårdenheten.
- ▶ Vid behandlingar som utförs regelbundet är det lämpligt att ha en grundutrustning hemma hos vårdtagaren.

Förvaring i vårdtagarens hem

Små förråd hos den boende kan förvaras i plastlåda med lock.

Verksamheten köper in plastlådor med lock som är avtorkbara med ytdesmid. Förvaras i lämpligt skåp eller garderob.

Packa plastlådan med ett mindre antal produkter i plastpåsar för högst en veckas användning.

All hantering av sterilt och höggradigt rent gods skall ske med desinfekterade händer.

Plastlådan ska rengöras minst 1 gång/månad genom avtorkning med ytdesinfektionsmedel med tensid.

Använt material ska inte läggas tillbaka bland höggradigt rena och sterila produkter.

Instrument som lämnas hos vårdtagaren rengörs och torkas av med ytdesinfektionsmedel.

Inget material får förvaras på golvet.

Efter en avslutad behandlingsperiod kastas alla engångsprodukter och lådan rengörs

Ren eller steril rutin

Vad avgör?

Val av ren eller steril metod sker enligt lokala rutiner och ordinationen ska dokumenteras i patientjournalen.

Ren eller steril rutin

Ren rutin

- Ren rutin tillämpas vid alla sår som inte kräver steril omläggning.
- Ren rutin innebär att sår rengörs med färsktappat, kroppstempererat kranvatten och höggradigt rena produkter.

Steril rutin

- **Vid steril rutin används sterila instrument, sterilt material och sterila vätskor genomgående under hela omläggningen.**
- operationssår som kräver omläggning under det första dygnet
- operationssår så länge det finns dränage eller om såret vätskar eller blöder
- sår som står i förbindelse med en led eller annan djupare normalt steril vävnad
- infektionskänsliga patienter. Vilka som ingår i denna kategori avgörs av den patientansvarige läkaren.

